



Kaupunginhallitus 25.3.2024

Keuruun kaupungin lausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen palveluverkosta

Keuruun kaupunki kiittää Keski-Suomen hyvinvointialuetta kattavasta valmistelusta, vaihtoehtojen esittelyistä sekä asukastilaisuuden tuomasta mahdollisuudesta keskustella palveluverkkouudistuksesta Keuruulla. Keuruun kaupunginhallitus on päättänyt antaa vapaamuotoisen lausunnon koskien Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluverkkotyötä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen nykytila

Keuruun kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelut on järjestetty nykytilanteessa kohtuullisen hyvin. Usean vuoden ajan on tunnistettu suuria haasteita erityisesti lääkäreiden saatavuudessa, myös muiden sote-ammattilaisten rekrytoinnissa on ollut ajoittain vaikeuksia. Keuruun alueella palvelut on kuitenkin järjestetty kattavasti, esimerkiksi terveysasemia on kaksi; Keuruun terveysasema sekä Haapamäen sivuvastaanotto. Haapamäen sivuvastaanoton toimintoja on supistettu koronapandemian myötä.

Haasteen palveluiden saavutettavuudelle Keuruulla asettaa kaupungin maantieteellinen koko. Esimerkiksi Pihlajavedeltä on pitkä matka Keuruun keskustan palveluihin, jolloin Haapamäen sivuvastaanotto on tarjonnut palveluita laajasti länsi-keuruulaisille.

Sote-palvelut ovat kaupungille merkittävä elinvoimatekijä. Esimerkiksi uusien yritysten sijoittumisessa ratkaisee varmasti kunnan palvelutarjonta, sillä yrityksille on tärkeää, että heidän työntekijänsä kokevat asuin- ja työskentelypaikkakuntansa vetovoimaiseksi. Myös nykyisten asukkaiden pitovoimaa vahvistaa tieto siitä, että palveluita saa jatkossakin kattavasti Keuruulta koko läntisen Keski-Suomen tarpeisiin.

Positiivista on myös se, että Keuruun kaupunki on pitänyt hyvää huolta sote-tiloistaan. Sote-palveluiden tuottaminen on laadukasta ja henkilöstön viihtyminen turvattua, kun työskentelytilat ovat turvalliset ja terveelliset. Keuruun alueella on myös kattavaa yksityistä palveluntarjontaa, ja uuttakin sosiaalipuolen yritystoimintaa on perusteilla. Keuruun kaupungin voikin nähdä tarjoavan vakaan ja varman alustan myös naapurikuntien kattavalle palvelutarjonnalle.

Sekä nykytilan että tulevaisuussennusteen näkökulmasta Keuruun kaupungin asukkaiden soteasemapalveluiden tarve on merkittävä. Väestö on ikääntynyt ja esimerkiksi vuoteen 2030 mennessä väestö ikääntyy lisää siten, että yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa peräti 19 prosenttia nykytasosta. Vaikka Keuruun kumulatiivinen palvelutarve (käynnit per vuosi) vähenee vuoteen 2030 tultaessa noin 750 käynnillä vuodessa, mutta yli 75-vuotiaiden ikäryhmässä käyntimäärä kasvanee noin 2300 käynnillä vuodessa. Asukasluvun pieneneminen ei siis tarkoita palvelutarpeen vähentymistä.

Keuruulla ollaan jo usean vuoden ajan pohdittu niin sanottua ikäystävällistä asumista. Tarve on erityisesti esteettömälle, hissilliselle korjaus- ja uudisrakentamiselle. Keskusteluista yksityisten investoreiden suuntaan on käyty aktiivisesti, mutta todennäköistä on, että uudisrakennuksiin investoiminen jää kaupungin tehtäväksi. Keuruun kaupunki toivookin, että yhdessä hyvinvointialueen kanssa



investointeja voidaan suunnitella siten, että hyvinvointialueen tavoite ikääntyneiden asumispalveluiden vähentämiseksi 7 prosenttiin toteutuu kotona asumista tukemalla.

Keuruun kaupunki toivoo kaikkien palveluverkkoesityksessä esitettyjen vaihtoehtojen mahdollisesti toteutuessa avointa vuorovaikutusta sekä yhteistyökulttuuria hyvinvointialueen ja kaupungin välillä, jotta muutokset saataisiin kaupunkilaisten arjen näkökulmasta sujumaan mutkattomasti ja turvallisesti. Lisäksi Keuruun kaupunki toivoo, että esimerkiksi liikkuvia palveluita sekä etäpalveluita mallinnettaisiin ennen niistä päättämistä. Asukkaille olisi toivottavaa antaa esimerkkejä siitä, minkälaisia asioita voitaisiin hoitaa digitaalisia kanavia hyödyntäen.

Sosiaali- ja terveysasemapalvelujen vaihtoehdot 1 & 2

Kummassakin vaihtoehdossa esitetään Haapamäen sivuvastaanottoa lakkautettavaksi. Totta on, että sivuvastaanoton toimintaa on supistettu jo koronapandemiasta lähtien, mutta lausuntomateriaalista ei ilmene erikseen Haapamäen käyntimääriä. Mikäli sivuvastaanotto lakkautetaan, tulee ottaa huomioon se, että kyseisen alueen asukkaat asioivat jatkossa Keuruun keskustassa. Keuruulla on kaupungin tukemaa julkista liikennettä, mutta asiointiliikennettä tulisikin jatkossa suunnitella tiiviimmin kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyönä, jotta varmistetaan myös heidän pääsynsä palveluiden piiriin, joilla ei ole omaa autoa käytössään. Julkiseen liikenteeseen panostaminen vaatii euroja sekin. Keuruun kaupunki toivookin, että Haapamäen ja Pihlajaveden alueen asukkaiden sote-palveluita tuetaan liikkuvilla palveluilla, tai palveluiden sijoittamisella koululaisten terveystieteiden yhteyteen. Keuruun kaupunki esittää, että liikkuvat lääkäripalvelut tulisivat Haapamäelle ja että hoitaja-avusteinen videovastaanotto toimisi säännöllisesti. Lisäksi Keuruulla toivottaisiin olevan saatavilla muitakin erikoissairaanhoidon palveluita kuin kardiologin ja ortopedin konsultaatiopalveluita.

Kiirevastaanotto

Kiirevastaanottoa esitetään iltojen ja viikonloppujen osalta siirrettäväksi Jyväskylään/Jämsään. Vastaanottoaikoja esitetään järjestettävän maanantaista perjantaihin klo 8-16, eli esimerkiksi viikonloppun päivystysvastaanotto päättyy kokonaan.

Kaupunki näkee ikävänä ilta- ja viikonloppupäivystyksen siirron kauemmas lähipalveluista. Kiirevastaanoton leikkaamisessa tulee ottaa huomioon se, että kiirevastaanoton säilyminen viikonloppuisin Keuruulla takaisi myös aktiivisen toiminnan vuodeosastolla, jolloin kaikkia vanhuksia ei tarvitsisi lähettää Novaan palveluiden piiriin.

Huolta aiheuttaa erityisesti myös se, että onko uudistuksessa otettu huomioon juuri viime syksynä tehty leikkaus ensihoidon resursseihin Keurusseudulla? Mikäli viikonloppupäivystys poistuu Keuruun terveysasemalta, lisää tämä todennäköisesti ensihoidon kuormitusta. Läntisessä Keski-Suomessa on vain yksi ambulanssi viikonloppuisin päivystämässä 24/7 (Petäjävedellä la-su 8-20).

Hyvinvointialueelta saatujen tietojen mukaan Keuruun terveysaseman kiirevastaanotolla kävi vuonna 2023 keskimäärin 36 potilasta/vko. Tämän vuoden puolella käyntimäärät ovat tippuneet noin 22:een kävijään per viikko.

Mikäli kiirevastaanottoja karsiva muutos kuitenkin toteutuu, Keuruun kaupunki toivoo, että muutos mahdollistaa lääkäriresurssien sekä normaalien vastaanottoaikojen vahvistamisen perustasolla. Keuruun kaupunki edellyttääkin, että hyvinvointialue antaa soteaseman



päiväaikaisessa toiminnassa kiirevastaanoton osalta palvelulupauksen, jonka mukaan kaikki asiakkaat pääsevät vastaanotolle omalla sote-asemalla, eikä ketään ohjata virka-aikana keskitettyyn yksikköön Jyväskylään/Jämsään.

Lisäksi Keuruun kaupunki toteaa, että tulevaisuuden palveluajattelua olisi myös se, että esimerkiksi ensihoidon ja kotihoidon resursseja voitaisiin uudelleen kohdentaa ja täten hyödyntää kiireellisen hoitotarpeen arvioinneissa paikallisesti.

Ikääntyneiden päivätoiminta

Hyvinvointialueen palveluverkkouudistuksen luonnoksessa Keuruun kaupungin osalta ikääntyneiden päivätoiminta tullee säilymään nykyisen kaltaisena. Tämä on hyvä asia, sillä Keuruun kaupunki aikoinaan panosti vahvasti päivätoimintaan, sillä toiminnalla nähdään olevan merkittävä ennaltaehkäisevä vaikutus sote-palveluiden laajemmalle tarpeelle.

Lausuntomateriaalissa esitetään sinänsä hyvän seniorikeskus-toimintamallin kehittämistä, mutta kehittämisen todetaan painottuvan hyvin pitkälti kuntien ja esimerkiksi järjestöjen harteille. Toiminnassa esitetään hyödynnettävän kuntien henkilöstöä ja tiloja. Keuruun kaupunki huomauttaa, että sote-uudistuksen yhteydessä kaupunki siirsi ikääntyneiden päivätoimintaan varatut henkilöstö- ja talousresurssit hyvinvointialueelle. Näin ollen kaupungilla ei ole erillisiä määrärahoja sellaisen henkilökunnan palkkaamiseen, jota ikääntyneiden päivätoiminta vaatisi.

Keuruun kaupunki esittää, että Keski-Suomen hyvinvointialue kävisi enemmän vuoropuhelua ennaltaehkäisevän työn merkityksestä ja varaisi talousarviossaan määrärahan ennaltaehkäisevään yhteistyöhön kuntien kanssa. Kaupunki on valmis antamaan oman panostuksensa toiminnan kehittämiselle, mutta edellyttää vahvaa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Lasten ja perheiden palvelut

Keuruulla entinen Seipon päiväkotitoiminta on jo kaupungin aikaan muutettu perhekeskukseksi, joka palvelee kattavasti lapsiperheitä. Saman katon alta löytyvät keskitetysti erilaiset sote-palvelut lapsiperheille ja ammattilaisten yhteistyö on syventynyt perhekeskusmallin kautta. Keuruun kaupunki kiittääkin hyvinvointialuetta siitä, että perhekeskustoimintaa kehitetään ja vahvistetaan jatkossakin.

Keuruulla on puutetta koululääkärin palveluista, mutta muuten oppilaiden terveydenhoito ja hammashoito ovat toimineet kohtuullisen hyvin. Psykologipalveluissa on ollut paljon vaihtuvuutta, mikä on haasteellista luottamuksellista hoitotyössä. Psykologipula on valtakunnallinen ja sen vuoksi myös Keski-Suomessa oppilashuoltotyötä on hyvä tukea kuraattoriresurssilla. Olisi syytä pohtia myös oppilashuoltolain ulkopuolista tukea, esimerkiksi psykiatrisen sairaanhoitajan tukea. Ammatillaiset osaavat tarvittaessa siirtää apua tarvitsevan lapsen/nuoren oikealle taholle.

Lasten ja nuorten palveluissa tunnistettu pullonkaula on erityispalvelujen hankinta. Kun varhaiskasvatuksen erityisopettaja (VEO) tai erityisluokanopettaja/laaja-alainen erityisopettaja (EO) yrittää saada lapselle/nuorelle vaativampaa koulun ulkopuolista tukea (esimerkiksi puheterapiaa, kuntoutusta, nepsy-kuntoutusta, lähete sairaalatutkimuksiin, lääketieteellisen diagnoosin saaminen ja mahdollisen lääkityksen alkaminen) tulee hyvinvointialueen resurssipulan vuoksi aikaviiveettä. Tämä on haasteellista niin lapsen ja perheen kannalta kuin myös varhaiskasvatuksen ja koulun henkilökunnan kannalta, kun koulu yrittää pärjätä haastavien nuorten/lasten kanssa. Käytännössä haastavimmat nuoret/lapset tarvitsevat oman aikuisen (lastenhoitaja, koulukäynninohjaaja,



KEURUU

avustaja) jolloin kaupungin kulut kasvavat, kun tarvittavan hoidon/kuntoutuksen alkaminen viivästyy hyvinvointialueen taholta.

Oppilashuollossa ja lastensuojelussa tulisi saada pysyvyyttä ammattilaisten työsuhteisiin, jotta hoitosuhteilla saataisiin parempaa vaikuttavuutta terveyden edistämisessä. Ostopalveluilla ei kyetä rakentamaan pitkäaikaista luottamusta ammattilaisen ja asiakkaan välillä.

Keuruun kaupunki esittää, että nuorille suunnattuja (ennaltaehkäiseviä) mielenterveyspalveluja suunniteltaisiin yhdessä nuorten kanssa. Kaikenikäisille, mutta erityisesti nuorille tulisi olla tarjolla matalan kynnyksen walk-in palvelua, jonka avulla päästään heti kiinni mahdollisiin mielenterveyden ongelmiin jo ennen niiden syventymistä.

Keuruun kaupunki toivoo, että hyvinvointialue kartoittaa maakunnan reuna-alueilla yhteistyömahdollisuuksia palveluiden järjestämisessä. Esimerkiksi kotiin vietävät palvelut Mänttä-Vilppulan ja Keuruun rajalla kannattaisi suunnitella yhteistyössä.